

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління, права та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

«01» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10 ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	<u>початковий рівень (короткий цикл)</u> (початковий рівень (короткий цикл), бакалавр, магістр)
спеціальність	<u>081 «Право»</u> (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
факультет	<u>економічний</u> (назва факультету)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Юридична деонтологія» для здобувачів вищої освіти початкового рівня (короткого циклу), які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право», спеціальності 081 Право.

Розробники:

Ольга ПРАВОТОРОВА – професор кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук, д.ю.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 року

Затверджено на вченій раді економічного факультету
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 року

В.о. завідувача кафедри

 Людмила СІМОНЦЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь спеціальність, вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>08 Право</u>	Обов'язковий компонент освітньої програми	
Змістових частин – 2	Спеціальність <u>081 Право</u>		
Загальна кількість годин -120		рівень вищої освіти: <u>початковий рівень</u> <u>(короткий цикл)</u>	Рік підготовки
	I-й		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 4		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		30 год.	.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	.
		Вид контролю: екзамен 1-й семестр	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/1

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення курсу «Юридична деонтологія» є складовою частиною єдиного освітнього процесу по підготовці кваліфікованих молодших бакалаврів зі спеціальності 081 Право для підприємств, установ і організацій різної форми власності, державних та місцевих органів влади.

Юридична деонтологія займає одне з основних місць серед навчальних курсів. Це філософсько-правова дисципліна, яка дає можливість здобувачам глибше усвідомити сутність майбутньої професії, ніби внутрішньо відчувати специфіку юридичної діяльності. Вона відіграє орієнтаційну роль, яка покликана формувати професійний світогляд, знайомити із сучасними підходами до юридичної діяльності, сприяти вирішенню загальних юридичних ситуацій, які можуть виникати на практиці.

Виникнення юридичної деонтології – нової галузі юридичних знань обумовлено рядом факторів, серед яких слід назвати підвищення ролі права, законності та правопорядку у забезпеченні стабілізації суспільного життя, створенні належних умов для розвитку молодшої демократичної держави.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» - узагальнити інформацію про якість юридичної практики і надати майбутньому юристу систему вимог, які пред'являються до нього, дати загальні дані про специфіку і зміст юридичної діяльності, уявлення про професію юриста, висвітлити суміжні професії, з якими він так чи інакше може стикатися як посадова особа і як громадянин, визначити загальні нормативи культури юриста в Україні.

Завдання курсу:

- засвоєння основних категорій та термінів курсу «Юридична деонтологія» як базової юридичної дисципліни;
- формування системи знань про поняття, предмет та місце юридичної деонтології в системі суспільних і юридичних наук; функції, структуру і принципи юридичної деонтології, кваліфікаційну характеристику юриста;
- засвоєння окремих аспектів нормативно-правової бази для вивчення галузевих юридичних дисциплін;
- формування у юриста внутрішнього імперативу службового обов'язку;
- вироблення у нього професійної правомірної поведінки;
- сприяння вибору юристом справедливого рішення;
- вироблення у юриста норм мистецтва спілкування;
- виховання у працівників почуття юридичної та моральної відповідальності, конкретизація правосвідомості юристів;
- утвердження національного духу українського права;
- забезпечення панування права та виховання у юристів поваги до права;
- обґрунтування індивідуального регулювання професійних дій юристів;
- вироблення у працівників юридичної саморегуляції, юридичної репутації, юридичного самоутвердження і юридичної оцінки;
- сприяння формуванню цивілізованого правопорядку в Україні.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Інтегральна компетентність

ІК Здатність вирішувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання на основі всебічних спеціалізованих емпіричних та теоретичних знань;

Загальні компетентності

ЗК 6. Розуміння сутності предметної області та меж професійної діяльності.

Фахові компетентності

СК 2. Здатність застосовувати всебічні правові знання у сфері навчання та/або професійної діяльності.

СК 6. Здатність до професійної комунікації з фізичними та юридичними особами різних форм власності.

СК 7. Здатність до самонавчання та саморозвитку професійних навичок.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 12. Використовувати правила професійної етики у повсякденному та професійному житті.

ПРН 13. Навчатись з високим рівнем автономності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН 15. Демонструвати початкові навички використання ефективні комунікації та розв'язання конфліктних ситуацій у професійній діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна має взаємозв'язок з такими дисциплінами як: «Філософія», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Основи конституційного права», «Адміністративне право», «Медіація у професійній діяльності правника», «Теорія держави та права» та інші.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

Тема 1. Поняття та предмет юридичної деонтології

1. Поняття юридичної деонтології.
2. Історичні джерела юридичної деонтології.
3. Місце юридичної деонтології в системі юридичних наук.
4. Завдання юридичної деонтології як навчальної дисципліни.

Тема 2. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві

1. Престиж юридичної професії.
2. Роль Міністерства юстиції в здійсненні правової політики держави.
3. Кадрова політика держави в сфері практичної юриспруденції.
4. Кваліфікаційний паспорт юриста і його структурна характеристика.

Тема 3. Методологія юриспруденції

1. Зміст методології юриспруденції.
2. Структура методології юриспруденції.
3. Процедура конкретного наукового правового дослідження.

Тема 4. Методологічні підходи юриспруденції та їх різноманіття

1. Особливості методологічних підходів юриспруденції.
2. Зміст методів юриспруденції.
3. Види методів юриспруденції.

ТЕМА 5. Принципи, функції та структура юридичної деонтології

1. Принципи та джерела юридичної деонтології.
2. Функції юридичної деонтології.
3. Структура юридичної деонтології.

Тема 6. Психологічна культура юриста

1. Юридична психологія і психологічна культура юриста.
2. Загальна характеристика структурних елементів складу психіки особистості.
3. Система психічних властивостей особистості.

Тема 7. Психологія ділового спілкування

1. Психологія ділового спілкування та міжособистісних відносин в робочій групі.
2. Психологічна сумісність і психологічний клімат у колективі.
3. Конфлікти в юридичній практиці.
4. Психодіагностика в юридичній практиці.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. РІЗНОВИДИ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА. АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.

Тема 8. Професійно-правова культура юриста

1. Поняття правової культури та її види.
2. Структура правової культури суспільства.
3. Правовий нігілізм як антипод правової культури: шляхи його подолання.
4. Професійна культура юриста як особистості. Її роль у розвитку правової культури суспільства.

Тема 9. Етична та естетична культура юриста

1. Поняття, зміст та принципи етичної культури юриста.
2. Моральна культура юриста.
3. Поняття естетичної культури юриста і форми її прояву.
4. Значення службового етикету.

Тема 10. Професіограми юридичних професій

1. Професійне мислення юриста.
2. Професія, спеціальність і кваліфікація юриста.
3. Юрист як посадова особа. Стилі керівництва.

Тема 11. Проблематика професійної деформації у юристів

1. Зміст та особливості професійної деформації.
2. Професійна деформація та її подолання.
3. Дисциплінарна відповідальність працівників юридичної праці.

Тема 12. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності юристів

1. Європейські стандарти правничої професії в контексті функціонування правової системи України.
2. Міжнародні стандарти професійної діяльності.

Тема 13. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)

1. Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів).
2. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів.
3. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Тема 14. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів)

1. Поняття та природа медіації.
2. Принципи медіації.
3. Види медіації.
4. Моделі медіації.

Тема 15. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин

1. Сімейна медіація.

2. Бізнес-медіація.
3. Медіація в трудових відносинах.
4. Медіація в адміністративно-правових відносинах.
5. Медіація як форма відновного правосуддя.
6. Медіація у сфері міжнародних відносин.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Загальні положення юридичної деонтології												
Тема 1. Поняття та предмет юридичної деонтології	8	2	2			4						
Тема 2. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві	8	2	2			4						
Тема 3. Методологія юриспруденції	8	2	2			4						
Тема 4. Методологічні підходи юриспруденції та їх різноманіття	8	2	2			4						
Тема 5. Принципи, функції та структура юридичної деонтології	8	2	2			4						
Тема 6. Психологічна культура юриста	8	2	2			4						
Тема 7. Психологія ділового спілкування	8	2	2			4						
Разом за змістовою частиною	56	14	14			28						
Змістова частина 2. Різновиди культури юриста. Альтернативні способи вирішення спорів												
Тема 8. Професійно-правова культура юриста	8	2	2			4						
Тема 9. Етична та естетична культура юриста	8	2	2			4						
Тема 10. Професіограми юридичних професій	8	2	2			4						
Тема 11. Проблематика професійної деформації у юристів	8	2	2			4						
Тема 12. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності юристів	8	2	2			4						
Тема 13. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)	8	2	2			4						
Тема 14. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів)	8	2	2			4						
Тема 15. Особливості медіації в окремих сферах	8	2	2			4						

суспільних відносин												
Разом за змістовою частиною	64	16	16			32						
Всього за 1 семестр	120	30	30			60						

5. ЗМІСТОВІ ЧАСТИНИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

1 курс 1 семестр

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ.

Лекційний модуль:

1. Поняття та предмет юридичної деонтології (2 год).
2. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві (2 год).
3. Методологія юриспруденції (2 год).
4. Методологічні підходи юриспруденції та їх різноманіття (2 год).
5. Принципи, функції та структура юридичної деонтології (2 год).
6. Психологічна культура юриста (2 год).
7. Психологія ділового спілкування (2 год).

Семінарський модуль:

1. Поняття та предмет юридичної деонтології (2 год).
2. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві (2 год).
3. Методологія юриспруденції (2 год).
4. Методологічні підходи юриспруденції та їх різноманіття (2 год).
5. Принципи, функції та структура юридичної деонтології (2 год).
6. Психологічна культура юриста (2 год).
7. Психологія ділового спілкування (2 год).

Модуль самостійної роботи:

1. Поняття та предмет юридичної деонтології (4 год).
2. Місце і соціальне призначення юриста в суспільстві (4 год).
3. Методологія юриспруденції (4 год).
4. Методологічні підходи юриспруденції та їх різноманіття (4 год).
5. Принципи, функції та структура юридичної деонтології (4 год).
6. Психологічна культура юриста (4 год).
7. Психологія ділового спілкування (4 год).

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. РІЗНОВИДИ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА. АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.

Лекційний модуль:

1. Професійно-правова культура юриста. (2 год).
2. Етична та естетична культура юриста (2 год).
3. Професіограми юридичних професій (2 год).
4. Проблематика професійної деформації у юристів (2 год).
5. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності юристів (2 год).
6. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів) (2 год).
7. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів) (2 год).
8. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин (2 год).

Семінарський модуль:

1. Професійно-правова культура юриста. (2 год).
2. Етична та естетична культура юриста (2 год).
3. Професіограми юридичних професій (2 год).
4. Проблематика професійної деформації у юристів (2 год).
5. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності юристів (2 год).
6. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів) (2 год).
7. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів) (2 год).
8. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин (2 год).

Модуль самостійної роботи:

1. Професійно-правова культура юриста. (4 год).
2. Етична та естетична культура юриста (4 год).
3. Професіограми юридичних професій (4 год).
4. Проблематика професійної деформації у юристів (4 год).
5. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності юристів (4 год).
6. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів) (4 год).
7. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів) (4 год).
8. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин (4 год).

Підсумкова тека: підсумковий контроль за змістовою частиною у формі контрольної роботи, складання екзамену.

6.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення освітньої діяльності здобувачів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутніх фахівців з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування (зокрема, студентоцентроване, самостійне та проблемно-орієнтоване навчання).

З метою формування компетентностей та програмних результатів навчання, що передбачені ОП 081 Право, впроваджуються інноваційні методи навчання, які забезпечують комплексне оновлення традиційного освітнього процесу.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології.

У програмі передбачаються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда, навідні питання тощо);
- бінарні заняття (залучення практичних працівників до проведення лекційного та/або семінарського заняття);
- практичний метод (семінарські заняття, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, логічна характеристика понять, складання процесуальних документів, тощо);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, заповнення та/або самостійне складання таблиць за запропонованою темою, схем, аналітичних повідомлень тощо);
- mikrolearning – технології використання коротких навчальних відео;
- технології дистанційного навчання – сукупність методів, форм і засобів взаємодії зі здобувачами в процесі самостійного, але контрольованого засвоєння ним певного масиву знань;
- bring your own device (BYOD) - технології використання власних гаджетів, згідно з якою здобувачам дозволено або рекомендується використовувати особисті мобільні пристрої (телефони, планшети, ноутбуки) для доступу до корпоративних даних та систем, інтернет ресурсів;
- самостійна робота.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Навчальна лекція. В ході лекції використовуються прийоми усного викладення інформації, підтримання уваги протягом тривалого часу, активізації мислення здобувачів, прийоми забезпечення логічного запам'ятовування, переконання, аргументації, доказів, класифікації, систематизації і узагальнення.

Бесіда. Бесіда організовується з допомогою ретельно продуманої системи питань, що поступово підводять студентів до засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірності. В ході застосування методу бесіди використовуються прийоми порушення питань (основних, додаткових, навідних і ін.), обговорення

відповідей і думок студентів, корегування їх відповідей, прийоми формулювання висновків з бесіди.

Практичні методи навчання. Під час використання практичних методів навчання застосовуються прийоми: постановка завдання, планування його виконання, оперативного стимулювання, регулювання і контролю, аналізу підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети. До практичних методів відносяться також практичні задачі.

Індуктивні і дедуктивні методи навчання. Індуктивні і дедуктивні методи навчання характеризують спроможність розкривати логіку руху змісту навчального матеріалу. Застосування індуктивних і дедуктивних методів означає вибір певної логіки розкриття змісту теми, яка вивчається: від окремого до загального і від загального до окремого.

Репродуктивні і проблемно-пошукові методи навчання

Практичні роботи репродуктивного характеру відрізняються тим, що їх застосовують за зразком раніше або щойно придбання знань. При цьому, в ході практичної роботи не здійснюють самостійного прирощування знань.

Репродуктивні вправи особливо ефективно сприяють відпрацюванню практичних вмінь і навиків, бо перетворення в навик вимагає неодноразових дій за зразком.

Проблемно-пошукові методи застосовуються в ході проблемного навчання, а саме, що під проблемною ситуацією треба вважати невідповідність між тим, що вивчається і вже вивченим.

При використанні проблемно-пошукових методів навчання викладач використовує такі прийоми: створює проблемну ситуацію (ставить питання, пропонує задачу, експериментальне завдання), організує колективне обговорення можливих підходів до рішення проблемної ситуації, стимулює висування гіпотез, тощо.

Здобувачі вищої освіти роблять припущення про шляхи вирішення проблемної ситуації, узагальнюють раніше набуті знання, виявляють причини явищ, пояснюють їхнє походження, вибирають найбільш раціональний варіант вирішення проблемної ситуації. Викладач обов'язково керує цим процесом на всіх етапах, а також за допомогою запитань-підказок. Наприклад, бінарні методи: пояснювально-спонукальний і частково-пошуковий, спонукальний і пошуковий.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль здійснюється з дотриманням вимог систематичності та системності, єдності вимог і методики оцінювання, врахування індивідуальних здібностей і можливостей здобувачів, взаємозв'язку програмних результатів навчання, видів навчальної діяльності та критеріїв їх оцінювання, що відображається у тому, що процедура оцінювання повинна враховувати специфіку освітнього компоненту та майбутньої фахової діяльності, дотримання норм та правил академічної доброчесності,- відкритості та прозорості, доступності і зрозумілості критеріїв, правил та процедури оцінювання рівня навчальних досягнень.

Використовуються такі методи контролю, які сприяють підвищенню мотивації здобувачів-майбутніх фахівців до освітньої діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному методу контролю знань, використовуються елементи новітніх форм контролю.

Контроль навчальної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання у міжсесійний період здійснюється у перебігу аудиторних занять, що проводяться відповідно до розкладу, а також шляхом перевірки результатів самостійно виконаних ними завдань (самостійної роботи).

Контроль навчальної роботи здобувачів:

1. Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту освітньої програми:

1.1. Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять;

1.2. Підсумкового контролю за змістовою частиною рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після опанування певної завершеної частини (модулю) навчального матеріалу з освітнього компоненту.

2. Підсумковий контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми.

Поточний контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять - здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять шляхом:

проведення усних форми контрольних заходів:

усне опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіуми тощо);

методи самоконтролю здобувачів (до них відносяться питання до самоконтролю в НМКД тощо);

2) письмові форми контрольних заходів:

термінологічний диктант – дозволяє встановити якою мірою здобувач оволодів понятійним апаратом, доцільне і правильне використання яким у професійній діяльності є показником її високого рівня оволодіння компетентностями та ПРН;

- *тестування* (в т.ч. і самотестування);

3) практичні форми контрольних заходів:

юридичний аналіз ситуацій (кейсів);

перевірка завдань до самостійної роботи тощо;

4) контрольних заходів, які поєднують усні, письмові та практичні форми:

робота в малих групах (сприяє набуттю уміння ефективно працювати в команді за узгодженим планом, виконувати доручення, виявляти ініціативу і брати на себе відповідальність (наприклад, юридичний аналіз ситуації серед здобувачів однієї групи, які поділені на малі групи хто швидше та повно надасть відповідь);

5) елементи новітніх форм контролю (*відповідь за опорним конспектом, опорною схемою або таблицею, виконання аналітичних, практичних завдань тощо*).

Підсумковий контроль за змістовою частиною рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми проводиться у формі контрольної роботи.

Підсумковий контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти після завершення вивчення освітнього компоненту освітньої програми. За результатами вивчення освітнього компоненту (навчальної дисципліни) «Юридична деонтологія» передбачається складання екзамену після завершення вивчення всіх тем. Перелік питань, що виносяться на екзамен складається з питань, що були предметом розгляду на лекційних, семінарських заняттях, а також з питань, рекомендованих здобувачам для самостійного опрацювання, які тематично охоплюються змістом змістових частин цієї робочої навчальної програми.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів

3 бали

Здобувач відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повнотою і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу здобувач виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Здобувач уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Здобувач уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.

2 бали

Здобувач знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, що свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Здобувач опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. Чітко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання, але не завжди підкріплює відповідь прикладами. Відповідь здобувача логічна, структурована, проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.

1 бал

Здобувач у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі неточності, відповідь неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Здобувач знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання

викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.

0 балів

Здобувач не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Здобувач не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу та відсутність сформованого понятійного апарату.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

3 бали

Здобувач повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.

2 бали

Здобувач розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.

1 бал

Здобувач розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.

0 балів

Здобувач у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

Критерії оцінювання написання здобувачами термінологічного диктанту

3 бали

Здобувач ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, повністю надав правильні визначення термінів, відсоток правильних відповідей 86-100 %.

2 бали

Здобувач правильно та повністю надав правильні визначення термінів, проте допустив незначні помилки, деякі неточності, відсоток правильних відповідей 79-85 %.

1 бал

Здобувач не повністю надав правильні визначення термінів, допустив помилки, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу, відсоток правильних відповідей 64-70 %.

0 балів

Здобувач не надав правильні визначення повністю надав правильні визначення термінів або надав визначення із суттєвими помилками, що свідчить про незнання теоретичного матеріалу, відсоток правильних відповідей 27-55 %.

Критерії оцінювання тестових завдань (приклад)

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які здобувач може набрати 45 тестових балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 1,5 бали).

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 45 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «3 бал» – здобувач дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «2 бали» – здобувач дав не менше 51-70% правильних відповідей.

Оцінка «1 бали» – здобувач дав не менше 26-50% правильних відповідей.

Оцінка «0 балів» – здобувач дав менше 25% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання
45	3	22	1
44		21	
43		20	
42		19	
41		18	
40		17	
39		16	
38		15	
37		14	
36		2	
35	12		
34	11		
33	10		
32	9		
	8		

31		7	
30		6	
29		5	
28		4	
27		3	
26		2	
25		1	
24		0	
23			

Критерії оцінювання контрольних робіт

6	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, письмова відповідь не містить помилок.
5	Здобувач має міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, але допускає незначні помилки, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, але може допустити неточності, зустрічаються незначні помилки у письмовій відповіді.
4	Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє самостійно мислити. Відповідь його повна, логічна, але з певними неточностями.
3	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з питань курсу, виявляє знання і розуміння основних положень, відповідь містить помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2	Здобувач має початковий рівень знань, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу з дисципліни; здатний з помилками дати визначення понять та термінів, що визначенні в комплексних контрольних завданнях, але висновки робить нелогічні, непослідовні
1	Здобувач мало слабо орієнтується в поняттях, визначеннях.
0	Здобувач зовсім не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами з дисципліни.

Критерії оцінювання підсумкового контролю рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Юридична деонтологія»

При проведенні екзамену в усній формі оцінка кратна 5 (0, 15, 20, 25, 30, 35, 40).
Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти на екзамені:

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і умінь здобувача
40	<p>1. Здобувач демонструє всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, у тому числі орієнтується в основних наукових доктринах та концепціях з теорії держави та права.</p> <p>2. Здобувач засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану у силабусі/ робочій програмі з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>3. При відповіді здобувач оперує не лише матеріалом, вивченим за рекомендацією викладача, а й ще володіє інформацією, отриманою самостійно та вдало її використовує при наведенні різноманітних прикладів, що ілюструють відповідь.</p>
35	<p>1. Здобувач демонструє повне знання матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>2. Здобувач засвоїв основну літературу та ознайомлений із додатковою літературою, рекомендованою у силабусі / робочій програмі з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>3. При відповіді здобувач оперує не лише матеріалом, вивченим за рекомендацією, а й ще володіє інформацією, отриманою самостійно та, здебільшого, вдало її використовує при наведенні різноманітних прикладів, що ілюструють відповідь.</p>
30	<p>1. Здобувач демонструє достатньо повне знання матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія», у відповіді вістуні суттєві неточності.</p> <p>2. Здобувач засвоїв основну літературу, що рекомендована силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>3. Здобувач може продемонструвати здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
25	<p>1. Здобувач демонструє знання основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія», в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Демонструє засвоєння основної літератури, рекомендованої силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>3. При відповіді допускає помилки та суттєві неточності на екзамені, але має достатній рівень знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>

20	<p>1. Здобувач демонструє знання основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія» в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Здобувач ознайомлений з основною літературою, рекомендованою силабусом/ робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>3. Здобувач допускає помилки у відповіді на екзамені але має необхідний рівень знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
15	<p>1. При відповіді здобувач має прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Теорія держави та права».</p> <p>2. Наявні помилки у відповіді на екзамені і не може самостійно їх виправити.</p>
0	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого силабусом / робочою програмою з дисципліни «Юридична деонтологія».</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з дисципліни «Теорія держави та права».</p>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ (ФОРМА КОНТРОЛЮ – ЕКЗАМЕН)

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)																	Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)	
Змістова частина 1							Змістова частина 2												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ПК ЗЧ 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	ПК ЗЧ 2			
Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 6	Мах 3	Мах 6	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 3	Мах 6	Мах 40	Мах 100

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності» індивідуальний навчальний план (залікову книжку) здобувача складається з урахуванням результатів поточного контроль рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту освітньої програми та результатів підсумкового контролю рівня навчальних

досягнень здобувачів вищої й оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

100-бальна шкала	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна) література:

1. Бандурка О.М., Скакун О.Ф. Юридична деонтологія: Підручник. – Харків: Вид-во НУВС, 2002. – 336 с.
2. Гусарєв С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія. Науково-методичний та практичний посібник (основи юридичної діяльності: теоретичні, практичні та деонтологічні аспекти). За ред. Проф.. В.В. Копейчикова. – К.: Віра-Р, 1999. – 505 с.
3. Довганюк В. Формування творчого мислення особистості майбутніх правоохоронців. - Право України. - К., 1997, №10.
4. Жуковська Ж.О., Вівденко В.Д. Соціальні аспекти у формуванні правосвідомості працівників органів внутрішніх справ // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2005. - №3. – С.86-70.
5. Запорожцева Г.Є. Ювенально-правова психологія як перспективна галузь спеціальних наукових досліджень юридичної психології // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2005. -№3. – С.70-74.
6. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Підручник для студентів юрид.спец. вищ.навч.зал. – К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2005. – 424 с.
7. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
8. Скакун О.Ф., Самойленко І.П. Професія юриста у сучасному суспільстві України. - Збірник наук, праць Харківського держ. пед. ун-ту ім. Г.С. Сковороди. Серія: економіка і право. - Х.: Прапор, 1998.
9. Сливка С.С. Професійна культура юриста (теоретико-методологічний аспект). - Львів: Світ, 2002.
10. Сливка С.С. Юридична деонтологія. – Рівне, 1997. – 108 с.
11. Шумський П. Підготовка юридичних кадрів: проблемні питання. - Право України.- К., 1993 № 3.
12. Юридична деонтологія. За ред. проф.. В.М. Горшеньова і В.В. Комарова – Х.: Основа, 1993.
13. Юридичний словник / За ред. В.М. Бабія, В.М. Корецького, В.В. Цветкова. – К.: Голова ред. УРЕ, 1974. – 845 с.
14. Конституція України // Відомості Верховної Ради України [Текст]. - 1996. - №30. - Ст. 141.
15. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.11.1948 року: [Електронний ресурс] // Режим доступу:http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015&p=1299912109528145
16. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991, затверджений постановою № 1427-ХІІ. - Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 38. - ст.502.

17. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. {Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.1997} // http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004
18. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-ХІІ// Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. - N 31. - ст.429.

Допоміжна література:

19. Пушкіна О.В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні і практичні аспекти забезпечення. – К., 2006.
20. Рабінович П.М. Праві людини і громадянина в Україні: конституційна перспектива // Вісник Академії правових наук України. – 2008. - №3(54). – С.4-11.
21. Рабінович П. Права людини і громадянина у Конституції України. - Харків: «Право».- 1997.- 64 с.
22. Стецюк П. Права людини в системі сучасного українського 44 конституціоналізму // Життя і право. – 2005. – № 5(17). – С.37-40. }
23. Тацій В. Утвердження і забезпечення прав та свобод людини – головний конституційний обов'язок демократичної, правової, соціальної держави // Вісник Академії правових наук України. - Харків, 2000.- № 4(23)- С.3 -18.
24. Рабінович П., Венецька О. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, поняття // Юридичний вісник України. – 2012. - №49. - 8-14 грудня.
25. Тацій В. Імплементация європейських стандартів у галузі прав людини – важливий напрям правової політики України // Право України. – 2010. - №10. – С.48-59.
26. Хаммарберг Т. Європейські стандарти прав людини та України // Право України. – 2010. - №10. – С.19-23.
27. Ковалишин І. Правовий статус біженців як вид правового статусу іноземців // Право України. – 2001. - № 2. – С.38-42.
28. Чехович С. Інститут права притулку як конституційно-правова гарантія захисту прав людини // Право України . – 2000. - № 4. – С.14- 17.
29. Куйбіда В.С., Заяць І.Я. Генеза територіальної організації України: конституційно-правові аспекти: – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного Дозвілля», 2010. – 480 с. Орзіх М. Інноваційна реконструкція адміністративно-територіального устрою України // Право України.-2005.-№7.- С.11-15.
30. М'яловицька Н.А. Виборчі системи: досвід європейських держав // Вісник Центральної виборчої комісії. – № 1(11). – Березень 2008. – С. 61–67.
31. Стецюк Н. Конституційно-правові засади організації та проведення виборів в Україні в контексті міжнародно-правових стандартів прав людини – В зб.: Zeszyty naukowe. Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyslu, nr.14. - Przemysl, 2004. - S.83-92. Ключковський Ю. Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія. – К. : Час Друку, 2011. - С. 8.
32. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. – Т. 2 / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Юридична думка, 2008. – 800 с.

33. Конституційне право України: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2008. – 416 с.
34. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навч. посіб. Вид. 6-те, випр. і доп. – К.: Атіка, 2009. – 608 с.
35. Погорілко В.Ф. , Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник / за заг. В.Л. Федоренка. – 4-е вид., перероб. І доопр. – К.: Видавництво Ліра. – К., 2012. – 576 с.
36. Скрипнюк О.В. Курс сучасного конституційного права України: академічне видання / О.В. Скрипнюк. – Х.: Право, 2009.
37. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 544 с.
38. Чушенко В.І. Заяць І.Я. Конституційне право України: підруч. / В.І. Чушенко, І.Я. Заяць. – Вид. 2-ге, допов. і переробл. – К. : Ін Юре, 2009. – 548 с.
39. Конституційне право України: Навчальний посібник. – Львів: ТОВ «Ліга-прес», 2014. – 402 с.
40. Конституційне право України : підручник / відп. ред. проф., д.ю.н. М.О. Баймуратов. – К. : Правова єдність, 2009. – 1008 с.
41. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.

10 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Законодавство України: <https://ips.ligazakon.net/resource/legislation>
2. Законопроекти України <http://zakon.gov.ua/>
3. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого
<http://khp.org/index.php?id=977922698>
4. Інформаційно-правові системи ЛІГА:ЗАКОН:
https://platforma.ligazakon.net/informatsiino_pravovi_systemy/
5. Право України. <https://pravoua.com.ua/ua/>
6. Сервер Верховної Ради України. <http://rada.gov.ua/>
7. Судово-юридична газета - <https://sud.ua/ru/news>
8. Українське право. <https://ukrainepravo.com/>